

Sygn. akt I ACa 922/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Waldemar Kryślak
Sędziowie:	SA Elżbieta Fijałkowska SA Małgorzata Gulczyńska /spr./
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez (...)w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 30 kwietnia 2012 r., sygn. akt XII C 2964/05

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki 1.372,29 zł (tysiąc trzysta siedemdziesiąt dwa złote dwadzieścia dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 listopada 2012 r.;
2. w pozostałej części apelację oddala;
3. kosztami postępowania apelacyjnego obciąża powódkę.

/-/M. Gulczyńska /-/W. Kryślak /-/E. Fijałkowska

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 grudnia 2005 r., skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – (...)w P., powódka G. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 150.056,39 zł, na którą składały się: kwota 73.200 zł żądana tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości i kwota 76.856,39 zł tytułem kosztów jej rewitalizacji akustycznej, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Roszczenia swoje wywodziła z faktu objęcia nieruchomości, obszarem ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) P. – K. i wynikającymi stąd ograniczeniami w korzystaniu ze swojej własności.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W piśmie z dnia 2 grudnia 2011 r. powódka rozszerzyła żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 343.488,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 150.056,39 zł od dnia 29 grudnia 2005 r., a od kwoty 193.391,78 zł od dnia uprawomocnienia się wyroku. Na żądaną kwotę złożyły się: 18.366,15 zł tytułem poniesionych w roku 2004 i 2005 nakładów związanych z polepszeniem izolacyjności akustycznej nieruchomości w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania oraz 227.940,02 zł równa wartości nakładów brutto, koniecznych jeszcze do poniesienia (do kwoty nakładów netto – 187.146,72 zł powódka doliczyła podatek VAT w wysokości 8 % dla robót budowlanych i 23 % dla prac kosztorysowych).

Wyrokiem z 30 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 299.260,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 76.856,39 zł od dnia 22 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty, od kwoty 73.200 zł od dnia 24 września 2011 r. do dnia zapłaty, od kwoty 149.204,08 zł od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Podstawą tego orzeczenia były następujące ustalenia faktyczne:

Powódka G. S. jest właścicielką nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Nieruchomość ta, o powierzchni 883 m², zabudowana jest budynkiem mieszkalnym i pawilonem handlowym.

Wojewoda (...) wydał 17 grudnia 2003 r. rozporządzenie nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) P. - K. w P. (ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) z 17 grudnia 2003 r., nr 200). Akt ten, wydany na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2001.62.627 ze zm.), wszedł w życie 1 stycznia 2004 r. W dniu 31 grudnia 2007 r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...) zmieniające rozporządzenie z dnia 17 grudnia 2003 r. o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na trzy strefy oznaczone cyframi I, II, III w zależności od odległości od lotniska K. i poziomu hałasu. Nieruchomość powoda znajduje się w strefie I, w której są najsurowsze ograniczenia co do sposobu użytkowania nieruchomości.

W piśmie z 15 grudnia 2005 r. powódka wezwała (...)w P. do zapłaty kwoty 150.056,39 zł, na którą składały się: odszkodowanie w wysokości 73.200 zł z tytułu utraty wartości nieruchomości oraz 76.856,39 zł z tytułu kosztów prac niezbędnych w celu zapewnienia właściwej ochrony akustycznej budynku posadowionego na nieruchomości powódki.

Wartość nieruchomości powódki uległa zmniejszeniu na skutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych rozporządzeniami Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 r. oraz z 31 grudnia 2007 r. o kwotę 97.142 zł – według aktualnego jej stanu i poziomu cen.

Istniejące w budynku powódki przegrody budowlane nie spełniają wymagania w zakresie zapewnienia w strefie I właściwego klimatu akustycznego. W celu rewitalizacji akustycznej powódka musi ponieść nakłady o obecnej wartości 187.146,73 zł.

Sąd Okręgowy uznał zmodyfikowane powództwo za uzasadnione co do zasady. Wskazał, że zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Wartość szkody, polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości powódki, ustalono na podstawie opinii biegłego J. W. na sumę 97.142 zł, a wartość koniecznych do poniesienia nakładów wygłuszeniowych na podstawie opinii biegłego K. J. na kwotę 202.118,47 zł. Ustalona przez biegłego kwota 187.146,73 zł netto powiększona została przez biegłego o podatek VAT 8 %, tj. o 14.971,74 zł. Sąd uznał za bezzasadne żądanie powódki podwyższenia o 23 % ustalonej przez biegłego ceny materiałów, powołując się na regulację zawartą w art. 41 ust. 12 w zw. z art. 146 a pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U.2004.54.poz.535), zgodnie z którą, dla

towarów i usług wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy, stawka podatku wynosi 8 %. Skoro istnieje możliwość, aby zlecić kompleksowo usługę obejmująca zarówno nabycie materiałów i wykonanie robót, co zredukuje koszty zakupu materiałów (VAT wyniesie nie 23 %, ale 8 %), to powódka powinna z takiej możliwości skorzystać.

Sąd zasądził zatem na rzecz powódki łącznie kwotę 299.260,47 zł.

O odsetkach orzeczono z uwzględnieniem art. 363 § 2 kpc, przy zastosowaniu zasady, że wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba, że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejącej w innej chwili. Z uwagi na powyższe Sąd zasądził odsetki od kwoty 76.856,39 zł od dnia 22 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty (t.j. od dnia następnego od doręczenia stronie opinii biegłego K. J.), od kwoty 73.200 zł od dnia 24 września 2011 r. do dnia zapłaty (t.j. od dnia następnego od doręczenia stronie opinii biegłego J. W.), a od kwoty 149.204,08 zł od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty – zgodnie z żądaniem powódki.

Dalej idące powództwo (także co do zwrotu niewykazanych kosztów poniesionych prac wygłuszeniowych) oddalono.

Koszty procesu rozliczono na podstawie art. 100 kpc stosunkowo, uznając, że powódka wygrała postępowanie w 87 %.

Wyrok zaskarżyła powódka w części dotyczącej odsetek i opodatkowania kosztów rewitalizacji akustycznej w zakresie wykonania projektu budowlanego.

Skarżąca zarzuciła:

- naruszenie art. 363 § 2 kc poprzez przyjęcie, że nie od całej kwoty odszkodowania ustalonego odpowiednio na podstawie opinii biegłego K. J. i J. W. odsetki należne są od daty ustalenia tego odszkodowania,
- naruszenie art. 41 ust. 12 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, poprzez przyjęcie, że wykonanie projektu budowlanego jest usługą budowlaną opodatkowaną 8 % stawką podatku VAT.

Wskazując na te zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie dodatkowej kwoty 1.372,29 zł i zasądzenie odsetek od kwoty 203.490,74 zł od dnia 22 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 97.142 zł od dnia 24 września 2010 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego z uwzględnieniem, że powódka wygrała spór w 87,53 %, a o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna wyłącznie co do podatku naliczonego przez sąd pierwszej instancji od projektu przebudowy budynku pod kątem zwiększenia izolacyjności akustycznej. Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U.2011.177.1054 ze zm.) przewiduje jako zasadę 23 % stawkę VAT, a tylko w przypadkach w ustawie wskazanych (art. 41 ust. 1) – stawkę 8 %. Usługa projektowa nie została ujęta w żadnym ze wskazanych w art. 41 ust. 1 wyjątków, w szczególności w powołanym przez Sąd Okręgowy art. 41 ust. 12. Dlatego też wyrok zmieniono zasądzając różnicę, tj. 15 % (23 % – 8 %) od kwoty 9.148,55 zł przyjętej przez biegłego jako wysokość wynagrodzenia za projekt.

Nie ma natomiast racji skarżąca kwestionując datę początkową naliczania odsetek.

Odsetki od odszkodowania pieniężnego należą się od dnia, w którym odszkodowanie to powinno być zapłacone. Sąd Okręgowy ustalił tę datę na dzień doręczenia opinii biegłych i w apelacji powódka tej daty nie kwestionuje. Nie podważa także daty początkowej odsetek od kwot wskazanych w pozwie, kwestionując jedynie odsetki od

rozszerzonego powództwa. Sąd Okręgowy – w myśl przepisu art. 321 § 1 kpc – związany był jednak żądaniem powódki, a odsetek od rozszerzonego powództwa powódka domagała się dopiero od uprawomocnienia się wyroku.

Ponadto w wypadku zobowiązań z czynów niedozwolonych, które mają charakter bezterminowy, stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia powstaje po wezwaniu dłużnika do świadczenia (art. 455 kc). Dopiero z chwilą otrzymania wezwania dłużnik dowiaduje się o wysokości żadanego od niego odszkodowania i dopiero wówczas zaczyna na nim ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia. Nie spełniając go popada w opóźnienie, a to uprawnia wierzyciela do żądania odsetek za czas opóźnienia (art. 481 § 1 kc). Odsetki za opóźnienie nie mogą być naliczane za okres, kiedy poszkodowany nie powiadomił jeszcze dłużnika o wysokości żadanego odszkodowania. W przypadku zmiany wysokości żądania – jak w niniejszej sprawie – co do wyższej kwoty dłużnik popada w opóźnienie dopiero po powiadomieniu go o zmianie wysokości żądania. Co do kwot rozszerzonych pozwany nie mógł zatem popaść w opóźnienie już w chwili doręczenia opinii biegłych, jak wywodzi się w apelacji. Wezwanie do zapłaty wyższego odszkodowania nastąpiło w dniu 12 grudnia 2011r. i przyjmując, że pozwany winien spełnić świadczenie niezwłocznie, popadł w opóźnienie dnia następnego. Jednak za ten czas, tj. od dnia 12 grudnia 2011r. do chwili uprawomocnienia się wyroku, powódka nie żądała odsetek.

Dlatego także od kwoty zasądzonej przez Sąd Apelacyjny odsetki uznano dopiero od dnia wyrokowania, ponieważ wyrok Sądu Apelacyjnego jest wyrokiem prawomocnym.

Z wyżej wskazanych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 kpc zaskarżony wyrok częściowo zmieniono, natomiast w pozostałej części na podstawie art. 385 kpc apelację oddalono.

Korekta zasądzonej kwoty była niewielka i nie miała wpływu na orzeczenie o kosztach procesu poniesionych przez strony w pierwszej instancji. W drugiej instancji powódka wygrała w niewielkiej części i na podstawie art. 100 kpc winna ponieść całość kosztów postępowania. Ponieważ pozwany nie zajął stanowiska w postępowaniu odwoławczym, koszty ograniczają się do tych, które poniosła powódka.

/-/SSA Małgorzata Gulczyńska /-/ SSA Waldemar Kryślak /-/SSA Elżbieta Fijałkowska